

DERS ÖZETİ • İKİ SAVAŞ ARASINDAKİ DÖNEMDE TÜRKİYE VE DÜNYA

İki Savaş Arasındaki Dönemde Türkiye ve Dünya

Ünite, 1918-1939 arasında Türkiye'nin iç ve dış politikasını ve dünyadaki gelişmeleri birlikte inceler.

1 İç Politika

- 1924: Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kuruldu.
- İlk parti Şeyh Said İsyanı sonrası kapatıldı.
- 1930: Serbest Cumhuriyet Fırkası kuruldu, aynı yıl kapandı.
- 1938: Atatürk öldü, İsmet İnönü cumhurbaşkanı oldu.

2 Dış Politika

- Musul, Ankara Antlaşması ile Irak'a bırakıldı.
- 1932: Türkiye Milletler Cemiyeti'ne üye oldu.
- 1934: Balkan Antantı imzalandı.
- 1936: Montrö ile Boğazlarda tam egemenlik.
- Hatay, Atatürk'ün ölümünden kısa süre sonra katıldı.

3 Dünya

- Barişi korumak için Milletler Cemiyeti kuruldu.
- Cemiyetin askerî gücü yoktu, ABD üye olmadı.
- Almanya ve İtalya'da yayılmacı yönetimler güçlendi.
- 1929 buhranı ABD'de başlayıp dünyaya yayıldı.

4 Neden-Sonuç

- Barişçi dış politika uluslararası güven getirdi.
- Güven arttıkça Montrö ve Hatay kazanıldı.
- Buhran Türkiye'de devletçiliği öne çıkardı.
- Çok partili hayat ancak 1946'da kalıcı oldu.

Kronoloji

Yıl	Gelişme	Alan
1924 / 1930	İki muhalefet partisi denemesi	İç politika
1929	Dünya Ekonomik Buhranı	Dünya
1932	Milletler Cemiyeti üyeliği	Dış politika
1934 / 1936	Balkan Antantı, Montrö Sözleşmesi	Dış politika
1938	Atatürk'ün ölümü, İnönü cumhurbaşkanı	İç politika

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

İki Savaş Arasındaki Dönemde Türkiye ve Dünya: adım adım 5 örnek**ÖRNEK 1** **ÖRNEK 1 - İÇ POLİTİKA**

İki muhalefet partisinin kısa sürede kapanması hangi hedefi geciktirdi?

- 1 İki partinin amacı Meclis'te muhalefet oluşturmaktı.
- 2 İkisi de kalıcı olamadı, tek parti düzeni sürdü.
- 3 Kalıcı muhalefet çok partili demokrasinin temelidir.

Cevap: Çok partili hayatın kalıcı olması 1946'ya kaldı.

ÖRNEK 2 **ÖRNEK 2 - DIŞ POLİTİKA**

1932, 1934 ve 1936 gelişmelerinin ortak noktası nedir?

- 1 1932: Milletler Cemiyeti üyeliği.
- 2 1934: Balkan Antantı, 1936: Montrö Sözleşmesi.
- 3 Üçü de savaşla değil, anlaşmayla gerçekleşti.

Cevap: Barışçı politikayla uluslararası güven kazanma.

ÖRNEK 3 **ÖRNEK 3 - MONTRÖ**

Montrö Sözleşmesi Lozan'daki Boğazlar düzenini nasıl değiştirdi?

- 1 Lozan'da Boğazlar bir komisyona bırakılmıştı.
- 2 Montrö bu komisyonu kaldırdı.
- 3 Türkiye bölgeye asker yerleştirebildi.

Cevap: Türkiye Boğazlarda tam egemenlik kazandı.

ÖRNEK 4 **ÖRNEK 4 - DÜNYA**

Milletler Cemiyeti barışı korumakta neden zorlandı?

- 1 Cemiyetin kendi askerî gücü yoktu.
- 2 ABD gibi büyük bir devlet üye olmadı.
- 3 Kararlarını uygulatacak yaptırımı zayıftı.

Cevap: Güç ve yaptırım eksikliği yüzünden etkisiz kaldı.

ÖRNEK 5 **ÖRNEK 5 - EKONOMİ**

1929 buhranının Türkiye ekonomisine etkisi nedir?

- 1 Dünyada fiyatlar düştü, ticaret daraldı.
- 2 Türkiye'nin tarım ihracatı geliri azaldı.
- 3 Devlet ekonomide daha etkin rol üstlendi.

Cevap: Devletçilik ve planlı sanayileşme öne çıktı.

MİNİ TEST

İki Savaş Arasındaki Dönemde Türkiye ve Dünya: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad:

Tarih:

Doğru / Yanlış:

1. Cumhuriyet döneminin ilk muhalefet partisi hangisidir?

- A) Serbest Cumhuriyet Fırkası
B) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası
C) Cumhuriyet Halk Fırkası
D) Demokrat Parti

2. Serbest Cumhuriyet Fırkası hangi yıl kuruldu?

- A) 1924 B) 1929
C) 1930 D) 1932

3. Atatürk'ün ölümünden sonra cumhurbaşkanı seçilen kişi kimdir?

- A) İsmet İnönü B) Celal Bayar
C) Fevzi Çakmak D) Rauf Orbay

4. Musul Sorunu Türkiye ile hangi devlet arasında yaşandı?

- A) Fransa B) İtalya
C) Yunanistan D) İngiltere

5. Türkiye Milletler Cemiyeti'ne hangi yıl üye oldu?

- A) 1930 B) 1932
C) 1934 D) 1936

6. Balkan Antantı'nın kurulmasında etkili olan dış tehdit hangisidir?

- A) İtalya'nın yayılmacı politikası
B) ABD'nin Balkan politikası
C) Musul Sorunu
D) Boğazlar Komisyonu

7. Boğazlar Komisyonunu kaldıran anlaşma hangisidir?

- A) Lozan Barış Antlaşması B) Ankara Antlaşması
C) Montrö Sözleşmesi D) Balkan Antantı

8. Hatay meselesi Türkiye ile hangi devlet arasında yaşandı?

- A) İngiltere B) İtalya
C) Yunanistan D) Fransa

9. 1929 Dünya Ekonomik Buhranı ilk olarak hangi ülkede başladı?

- A) ABD B) Almanya
C) İngiltere D) Fransa

10. I. Balkan Antantı, II. Milletler Cemiyeti üyeliği, III. Montrö. Doğru sıra hangisidir?

- A) I - II - III B) II - I - III
C) III - II - I D) II - III - I

Cevap anahtarı

1. B · Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası 1924'te kuruldu.
3. A · TBMM, 1938'de İsmet İnönü'yü cumhurbaşkanı seçti.
5. B · Türkiye 1932'de davet edilerek üye oldu.
7. C · Montrö, Türkiye'ye Boğazlarda tam egemenlik tanıdı.
9. A · Kriz ABD'de borsanın çökmesiyle başladı.

2. C · Parti 1930'da Atatürk'ün isteğiyle kuruldu.
4. D · Musul, İngiltere mandasındaki Irak'a bırakıldı.
6. A · İtalya'nın yayılmacılığı Balkan devletlerini yakınlaştırdı.
8. D · Hatay, Fransa mandasındaki Suriye'ye bağlanmıştı.
10. B · Sıra 1932, 1934, 1936 şeklindedir.

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:

tahtaapp.com/blog/dersler/12-sinif-inkilap-tarihi-4-unite-iki-savas-arasindaki-donemde-turkiye-ve-dunya-konu-anlatimi